

VIZITA LUI CHIVU STOICA ÎN INDIA (MARTIE 1958)

IULIA-ALEXANDRA NUC
Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj-Napoca

Chivu Stoica's Visit to India (March 1958)

ABSTRACT

Diplomatic relations between India and Romania were established in 1957, when were raised to the rank of embassy. The moment triggered subsequent diplomatic visits. The aim of this research is to approach Chivu Stoica's visit to India in March 1958. The moment, important for the Romanian-Indian relations, was presented by the Romanian press in great detail. Chivu Stoica, the prime minister of Romania from 1955-1961 and the main man of Gheorghe Gheorghiu Dej, was the one who led the delegation that met with Jawaharlal Nehru.

Cuvinte-cheie: relații internaționale, comunism, democrație, politică, diplomatie
Key words: international relations, communism, democracy, politics, diplomacy

Evenimentele din a doua jumătate a secolului al XX-lea au generat mari schimbări în întreaga lume, atât în domeniul social, cât și în cel politic.

După 1945, lumea a fost împărțită în două tabere: tabăra compusă de S.U.A. și puterile vestice și tabăra în care se afla Uniunea Sovietică. Cea din urmă, urmărea atragerea noilor state scăpate de sub dominația colonială către propriul sistem, în timp ce S.U.A. căutau să împingă aceste state către piața liberă, unde corporațiile americane aveau toate șansele să ocupe pozițiile cheie¹. În timpul Războiului Rece, a luat ființă *Organizația Tratatului Atlanticului de Nord* condusă de S.U.A. (NATO) și *Pactul de la Varșovia* condus de sovietici.

Sub presiunea celor două supraputeri, statele din Lumea a Treia au simțit tot mai mult nevoia de a se organiza, a se alia politic, economic și militar, pentru a-și menține granițele intacte, neutralitatea și nealinierea. India a fost una dintre țările care se aflau în această situație și un cofondator al *Mișcării de Nealiniere*.

Relațiile diplomatice dintre India și România s-au dezvoltat în anul 1957, când au fost ridicate la rang de ambasadă. Momentul a fost unul declanșator pentru vizitele diplomatice efectuate în perioada ulterioară.

Astfel, în anul 1956, vicepreședintele Indiei, dr. Sarvepalli Radhakrishnan, a vizitat România, fiind ales membru de onoare al Academiei Republicii Socialiste Române². Când a devenit președinte al Indiei, dr. S.

¹ Knight 1994, p. 193-202.

² AMAER, fond *India postbelică*, dos. 62/1956, f. 3.

Radhakrishnan a vizitat România între 7 și 10 octombrie 1965, moment în care a arătat poziția Indiei față de problema Kashmirului și a cerut ajutorul României³. Madan Mohan Malaviya, om politic indian, a vizitat România în iunie 1958⁴. În iulie 1959, România a primit o delegație parlamentară indiană⁵.

Ion Gheorghe Maurer și Corneliu Mănescu au vizitat India, între 12 și 20 octombrie 1962, la invitația guvernului indian⁶. Doi ani mai târziu, Gheorghe Apostol, primvicepreședintele Consiliului de Miniștri, a participat la funeraliile lui Jawaharlal Nehru⁷.

O vizită importantă pentru relațiile diplomatice a fost cea efectuată de Indira Gandhi, în 16-19 octombrie 1967, care a condus la un comunicat comun. Prim-ministrul indian i-a invitat pe soții Ceaușescu și pe președintele Consiliului de Miniștri, să viziteze India⁸. Nicolae Ceaușescu va onora invitația în anul 1969⁹.

Cercetarea noastră abordează vizita lui Chivu Stoica în India din martie 1958, moment considerat important pentru relațiile româno-indiene, acesta fiind prezentat de presa românească cu cele mai mici detalii.

Chivu Stoica, prim-ministru al României în perioada 1955-1961, principalul colaborator al lui Gheorghe Gheorghiu Dej, a fost cel care a condus delegația ce urma să se întâlnească cu Jawaharlal Nehru.

India după independență. Jawaharlal Nehru (1952–1964)

Secolul al XX-lea marchează un nou început pentru India, în urma a două evenimente determinante: eliberarea de sub dominația britanică și partiția Indiei. Provinciile care formau India Britanică au fost împărțite între India și Pakistan.

Primii ani de după independență au fost caracterizați de schimbul masiv de populație cu Pakistanul, de războiul indo-pakistanez din 1947 și de integrarea a peste 500 de state pentru a forma o națiune indiană unită. Meritul pentru integrarea politică a Indiei este atribuit în mare măsură lui Vallabhbhai Patel (viceprim-ministru al Indiei la acea vreme)¹⁰, care, împreună cu Jawaharlal Nehru și Mahatma Gandhi, s-a asigurat că formarea Indiei ca națiune independentă va avea succesul scontat.

La 26 noiembrie 1949, Adunarea Constituantă a adoptat Constituția Indiei. După intrarea acesteia în vigoare, la 26 ianuarie 1950, India a devenit repu-

³ *Scînteia*, XXXV, nr. 6764, 8 octombrie 1965, p. 1.

⁴ AMAER, fond *India postbelică*, dos. 118/1956, f. 20.

⁵ *Scînteia*, XXVIII, nr. 4572, 11 iulie 1959, p. 4.

⁶ *Scînteia*, XXXII, nr. 5686, 19 noiembrie 1962, p. 1.

⁷ *Scînteia*, XXXIII, nr. 6273, 28 mai 1964, p. 2.

⁸ *Scînteia*, XXXVII, nr. 7498, 20 octombrie 1967, p. 1.

⁹ <https://www.britishpathe.com/video/vlvaf18yqs4twuvrla37t71ghsq3a-india-president-ceausescu-and-powerful-rumanian-delegation/query/Ceausescu>, accesat la 28/02/2022.

¹⁰ Brown 1984, p. 667–668.

blică democratică suverană. Dr. Rajendra Prasad a devenit primul președinte al Republicii India, iar Jawaharlal Nehru primul prim-ministru. Liderii Indiei au moștenit o națiune fragmentată, cu provincii și regate independente dispersate pe întregul subcontinent.

Primele alegeri naționale din anul 1952, au înregistrat o participare de peste 60%. Partidul Congresului Național¹¹ a câștigat o majoritate copleșitoare, iar Jawaharlal Nehru a început un al doilea mandat ca prim-ministru, la fel și președintele Rajendra Prasad¹².

Jawaharlal Nehru a condus partidul la victorii majore în următoarele alegeri din 1957 și 1962. Politica sa internă se caracterizează prin numeroase încercări de a schimba societatea indiană. Parlamentul a adoptat ample reforme în favoarea femeilor din societatea hindusă¹³ și a luptat în continuare cu discriminarea de castă și a celor „de neatins”¹⁴.

Nehru a susținut o inițiativă puternică de școlarizare a copiilor Indiei, promovând obligativitatea învățământul primar, de asemenea fondând școli, colegii și instituții de învățământ superior.

Nehru a adoptat un model socialist pentru economia Indiei¹⁵. Planurile cincinale¹⁶ au fost modelate după modelul sovietic bazat pe programe economice naționale centralizate și integrate¹⁷, fără impozitare pentru fermierii indieni, salariu minim și beneficii pentru lucrătorii cu guler albastru¹⁸ și naționalizarea industriilor grele precum cea a oțelului, aviația, transportul maritim sau sistemul energetic. Pământurile comune ale satului au fost naționalizate, iar o amplă campanie de lucrări publice și industrializare a dus la construirea unor canale de irigații, drumuri, centrale termice, hidroelectrice și multe altele.

Perioada lui Nehru s-a caracterizat printr-o politică externă independentă,

¹¹ Partid politic din India, format în 1885, care a dominat mișcarea indiană pentru independență față de Marea Britanie (Marshall 2001, p. 179).

¹² *Statistical Report on Lok Sabha Elections 1951-52 (PDF)*. Election Commission of India. (<http://www.ceo.kerala.gov.in/pdf/LOKSABHA-HISTORY/1951-LS.pdf>, accesat la 14.02.2022)

¹³ Som 1994, p. 165-194.

¹⁴ Nume dat celui care aparține unei caste inferioare.

¹⁵ Abadi 1993, p. 12-35.

¹⁶ Primul plan cincinal din India s-a desfășurat între 1951 și 1955. A pus accent pe agricultură, construcția de baraje de irigare și dezvoltarea infrastructurii de transport și comunicații. Planul a subliniat, de asemenea, reducerea mortalității infantile. Al doilea plan cincinal, din 1956 până în 1961, s-a concentrat pe industrie. Planul a creat un număr mare de companii producătoare de oțel, îngrășăminte și cărbune. Al treilea plan cincinal, din 1962 până în 1966, a readus accentul pe agricultură (Misra 1995, p. 80-85).

¹⁷ Pellissery, Geall 2012, p. 156-160.

¹⁸ Termen folosit pentru prima dată în 1924, se referă la denumirea dată unui membru al clasei muncitoare care efectuează muncă manuală și fie câștigă un salariu pe oră, fie este plătit la bucată pentru cantitatea de muncă efectuată (Forrest Wickman, *Working Man's Blues: Why do we call manual laborers blue collar?*, 2012, Slate.com, accesat în 12.02.2022).

bazată pe două principii: nealiniera și anticolonialismul¹⁹. În 1947, India era o țară care fusese devastată de impactul economic al celui de-al Doilea Război Mondial și se lupta să-și revină după inflație și lipsuri acute²⁰.

India a jucat un rol important în mișcările multilaterale ale coloniilor și țărilor noi independente care s-au orientat spre Mișcarea de Nealiniera. Nealiniera își are originile în experiența colonială a Indiei și în mișcarea nonviolentă de independență condusă de Congres, care a făcut ca această țară să își dorească să fie stăpâna destinului său într-un sistem internațional dominat politic de alianțele Războiului Rece și economic de capitalismul occidental și comunismul sovietic. Într-o scrisoare adresată lui K.P.S. Menon, din ianuarie 1947, Nehru afirmă:

„Politica noastră generală este de a evita încurcarea în lumea politică și de a nu ne alătura niciunui grup de puteri... Cele două grupuri conducătoare azi sunt blocul rușilor și blocul anglo-american. Noi trebuie fim prietenoși cu amândouă și, totuși, să nu ne alăturăm. America și Rusia sunt extraordinar de suspicioși unul față de celălalt precum și față de alte țări. Asta face calea noastră dificilă și s-ar putea să fim bănuți că ne alăturăm oricărui bloc. Acest lucru nu poate fi susținut”²¹.

Prin urmare, India a fost cofondator al Mișcării de Nealiniera²². Jawaharlal Nehru, în timpul discursului său din 1954 de la Colombo, Sri Lanka, a descris cei cinci piloni care vor fi folosiți ca ghid pentru relațiile dintre China și India²³. Denumite *Panchsheel* (cinci principii), acestea aveau să servească ulterior drept bază pentru Mișcarea de Nealiniera: respectul reciproc pentru integritatea teritorială și suveranitatea celuilalt, neagresiunea reciprocă, neamestecul reciproc în treburile interne, egalitate și beneficii reciproce și coexistența pașnică. A susținut nealiniera ca abordare ideală a politicii externe. În 1956, când Marea Britanie a atacat Egiptul peste Canalul Suez, India a condus protestul mondial împotriva acestei invazii neo-coloniale. În același an însă, când U.R.S.S. a invadat Ungaria, India nu s-a alăturat condamnării agresiunii acesteia. În ciuda unei asemenea situații, India a luat o poziție independentă cu privire la diverse probleme internaționale și putea obține ajutor și asistență de la membrii ambelor blocuri. În complicata lume a Războiului Rece, Nehru a dorit să mențină relații de prietenie atât cu Statele Unite, cât și cu Uniunea Sovietică.

¹⁹ Walsh 2006, p. 190.

²⁰ *War Cabinet's Report of the Committee on Indian Financial Questions*, WP (44) 398, 19/7/1944, CAB 66/52/48.

²¹ Vinod 1990, p. 17-46.

²² Începând cu perioada Războiului Rece, țările care și-au declarat independența după Primul și Al Doilea Război Mondial își fac tot mai simțită prezența pe scena vieții internaționale. Preocupate de a trece de la independența politică la cea economică și la dezvoltare autonomă, statele scăpate de dominația colonială s-au organizat în grupuri de solidaritate (vezi Șandru 1978, p. 24).

²³ Singh 1988, *passim*.

România după 1945. Politică și presă în regimul comunist

În opoziție cu situația politică din India, țara considerată cea mai democratică, avem România comunistă.

Lovitura de stat de la 23 august 1944, prin care guvernarea antonesciană a luat sfârșit, a dat startul procesului de preluare a puterii de către comuniști²⁴. În urma Convenției de armistițiu din 13 septembrie 1944²⁵, România era considerată un stat învins, prin urmare, a fost nevoită să accepte plata despăgubirilor de război către U.R.S.S. și ocupația militară a trupelor sovietice.

La 6 martie 1945, a fost impus de către sovietici guvernul Petru Groza, act urmat de înlăturarea monarhiei la 30 decembrie 1947. Astfel, România a devenit unul dintre statele-satelit ale Moscovei.

Printre trăsăturile care definesc regimul drept un adversar categoric al principiilor democratice, amintim: existența partidului unic, distrugerea economiei de piață și impunerea unui model rigid, autoritar, ultra-centralizat al economiei planificate, naționalizarea industriei, realizată forțat începând cu 1948, planificarea economiei (planuri cincinale), industrializarea forțată²⁶, colectivizarea agriculturii în perioada 1949-1962 prin înființarea CAP și GAS. În 1948 a fost creată Direcția Generală a Securității Poporului, iar în 1949 Direcția Generală a Miliției și a trupelor de Securitate.

Introducerea socialismului dinastic, a cultului personalității, raționalizarea alimentelor și altele au constituit principalele cauze ale căderii regimului național-comunist în decembrie 1989.

Presă comunistă

În perioada comunistă, presa din România a încercat să ascundă realitatea, mai bine spus, să îi ofere acesteia o imagine idealizată, nefiind preocupată de adevăr, ci de „fardarea minciunii”²⁷.

Un pas important în istoria presei comuniste a fost Legea nr. 312 din 24 aprilie 1945, al cărei rezultat a fost dispariția presei libere și a ziarștilor legitimați de ea²⁸.

Regimul comunist s-a caracterizat prin propaganda neîncetată și controlul absolut, prin intermediul cenzurii (Direcția Generală a Presei și Tipăriturilor și, din 1977, Consiliul Culturii și Educației Socialiste) asupra mijloacelor de informare, devenite instrumente ale dezinformării și manipulării generalizate. Direcția Generală a Presei și Tipăriturilor a avut un rol esențial în viața mass-

²⁴ Buzatu, Cheptea, Cîrstea, Lungu 2010, p.23.

²⁵ Convenție de armistițiu din 12 septembrie 1944, text disponibil în mediul on-line la adresa <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/31>, accesat la 28/02/2022.

²⁶ CPADR 2006, p. 14.

²⁷ Rad 2008, p. 175.

²⁸ Lăpușan 2008, p. 137.

media. Era un aparat de stat care folosea „zeci de cadre angajate și un mare număr de colaboratori retribuiți substanțial”²⁹. Tehnica folosită era manipularea, ignorând dreptul de a ști și punând în lumină doar ceea ce statul voia să se știe.

În anii '50, DGPT avea cenzeri-lectorii care cunoșteau limbile străine. Lectorii trebuiau să controleze ziarele și revistele minorităților naționale, care apăreau în R.S.R. în limba maghiară, rusă sau germană³⁰.

Direcția Tipărirea Presei Centrale făcea parte din Direcția Generală pentru Presă și Tipărituri³¹. Aceasta controla peste 50 de ziare și publicații, ca de exemplu *Scînteia*, *România Liberă*, *Munca*, *Steagul Roșu*, *Apărarea Patriei*, *Albina*, *Tipograful*, *Lumea*, *Glasul Patriei* sau *Munca de Partid*.

Munca de cenzură avea la bază o cunoaștere privilegiată de date, informații, documente secrete, oprite de la publicare³². Cenzura se realiza datorită *Agerpres*, actorul principal, „principala voce a Secției de Presă a C.C. al P.C.R., care dădea tonul întregii prese și transmitea comunicatele oficiale”³³. Agenția trebuia să își dea acordul pentru pregătirea sumarelor tuturor articolelor de presă.

Trebuie accentuat rolul nefast al organelor de presă (*Scînteia*, *Lupta de clasă*, apoi *Era Socialistă*), care stabileau direcția tuturor activităților ideologice³⁴. *Scînteia* a fost organul de presă al Partidului Comunist Român. Ziarul a funcționat din 1931 până în 1940 și din 1944 până la 21 decembrie 1989³⁵.

Materialele aveau un pronunțat atac asupra activității guvernării antonesciene și a legionarilor. Erau aniversate sărbătorile naționale precum 1 Mai, 23 August, 7 Noiembrie, prin pagini ce conțineau cuvântări ale liderilor din alte țări (inclusiv India).

Deși jurnaliștii erau absolvenți ai singurei școli de jurnalism creată de stat, iar materialele erau primite direct de la *Agerpres*, articolele din *Scînteia* se verificau de către cenzeri. Cenzerul de presă avea îndatoririle trasate de sistem și trebuia să respecte directivele comuniste. Instituția cenzurii s-a insinuat precum o caracatiță, deasupra tuturor și a toate. Coordona prin directori și șefi de unități toate domeniile culturii românești. Erau ajutați de colective locale, care verificau totul, dar trimiteau doar informațiile necesare la centru. Cenzura decidea ce trebuie să gândească românii, nu doar ce trebuie publicat³⁶.

²⁹ Zainea 2010, p. 31.

³⁰ Ungur-Brehoi 2015, p. 73.

³¹ Decret nr. 53 din 30 mai 1975.

³² Zainea 2010, p. 158-159.

³³ Popescu 2002, p. 35.

³⁴ CPADCR 2006, p. 15.

³⁵ <https://npct.ro/categorii/ziarul-scanteia>, accesat în 27/02/2022.

³⁶ <https://www.rador.ro/2018/03/16/presa-sub-presa-marturii-despre-cenzura-din-anii-comunismului-vii/>, accesat la 28/02/2022.

Articolele din România prezentau o imagine a unei societăți perfecte. Tot ce era negativ era pus în cârca Occidentului „decadent”.

Un aspect caracteristic al presei din aceea perioadă a fost utilizarea limbajului de lemn³⁷. Chiar și știrile trebuiau să fie scrise după o anumită grilă și într-un limbaj specific. Utilizarea „limbii de lemn” a avut efecte asupra dezinformării cetățenilor și ocolirea adevărului. Așadar, în perioada comunistă, nu se poate vorbi despre existența unui cod deontologic, de etică profesională, de valori în care să creadă gazetarii români și după care să se ghideze presa, deoarece aceasta se afla sub strictul control al dictaturii, iar ceea ce ordona șeful statului era lege.

Atmosfera din redacțiile comuniste era una apăsătoare, constrânsă de stricta supraveghere a partidului unic. „Tovarășul” nu trebuia să lipsească din niciun număr al presei. De altfel, erau menționate și relațiile bune cu lumea externă, colaborările duse în beneficiul poporului, modul în care regimul comunist creează relații externe durabile cu scopul de a ajuta la modernizarea statului. *Scînteia* avea ca model ziarele bolșevice, iar ea, la rândul ei, devenea model pentru celelalte ziare din țară.

Comunismul a transformat presa într-un puternic instrument de propagandă³⁸, într-o armă a puterii, mobilizarea acesteia fiind folosită pentru îndeplinirea unor obiective politice și economice, atât pe plan intern, cât și extern.

Chivu Stoica în India, martie 1958

Relațiile diplomatice dintre România și India s-au concretizat cu mult înaintea vizitei din 1958. La intrarea în Organizația Națiunilor Unite, în 1955, India a fost una dintre primele țări care au felicitat România pentru acest important pas politic. Telegrama adresată de Nehru României a fost publicată în *Scînteia* la 18 decembrie³⁹, primind răspuns după două zile⁴⁰. Când Jawaharlal Nehru a împlinit 69 de ani, în 14 noiembrie 1958, Chivu Stoica i-a adresat o scrisoare de felicitare, dovadă că relația lor a continuat și după anul 1958⁴¹.

³⁷ Thom 2005, p. 23.

³⁸ Petcu 2000, p. 159.

³⁹ „Excelenței Sale CHIVU STOICA, prim-ministru al României-București. Sînt fericit că România a fost admisă în Organizația Națiunilor Unite și vă felicit pentru aceasta. Sper în cooperarea cu guvernul dumneavoastră în lucrările Organizației Națiunilor Unite. Cu deosebită simpatie, Jawaharlal Nehru” (*Scînteia*, nr. 3469, 18 decembrie 1955, p. 1).

⁴⁰ „Excelenței Sale JAWAHARLAL NEHRU, prim-ministru al Indiei, New Delhi. Vă mulțumesc pentru caldele felicitări și sentimente exprimate cu ocazia admiterii României în O.N.U. și de asemenea pentru sprijinul sincer acordat de delegația Republicii India pentru ca România să-și ocupe locul cuvenit în Organizația Națiunilor Unite. Îmi exprim convingerea în rodnicia colaborării țărilor noastre la opera de apărare a păcii în lume și de prietenie între popoare. Cu cele mai bune și sincere sentimente, Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne Chivu Stoica” (*Scînteia*, nr. 3470, 20 decembrie 1955, p. 1).

⁴¹ AMAER, fond *India postbelică*, dos. 97/1958, f. 3.

Din 7 până în 22 martie 1958, Chivu Stoica și delegația condusă de acesta vor petrece câteva zile în India, perioadă în care vor vizita fabricile și uzinele construite în urma punerii în execuție a primului plan cincinal al lui Nehru.

Scopul vizitei și pregătirea plecării

Însoțiți la aeroport de Nicolae Ceaușescu, Gheorghe Gh. Dej, Gaston Marin, Gheorghe Maurer, Constantin Pârvulescu⁴², Chivu Stoica, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române, Emil Bodnăraș, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Avram Bunaciu, ministrul Afacerilor Externe, au plecat spre Republica India la 7 martie „într-o vizită de prietenie”, la invitația prim-ministrului guvernului indian⁴³. Ambasada României în India considera că scopul invitației a fost de natură economică, indienii dorind să obțină o rafinărie de petrol de la poporul român.

Despre posibilitatea deschiderii unei rafinării discutaseră anterior, o echipă de tehnicieni ajungând în India înaintea delegației, pentru a cerceta terenul⁴⁴.

Ambasada a realizat un plan, care a fost completat de reprezentanții Ministerului de Externe. Ziarele și oficialitățile indiene au fost informate anterior vizitei, dar au publicat detalii despre vizită doar cu câteva zile înaintea sosirii delegațiilor.

Într-o telegramă adresată Ministerului de Externe, Nicolae Cioroiu se plânge de proasta organizare a acestei vizite: Ministerul de Externe nu l-a informat suficient despre problemele din satele pe care urmau să le viziteze, detalii legate de transport, numărul de membri care urmau să plece, timpul de ședere, caracterul simbolic al darurilor ș.a.m.d.⁴⁵

Sosirea delegațiilor și șederea lor în India

Coborând pe aeroportul Palam din avionul TU-104, aceștia au fost primiți de către Jawaharlal Nehru, Krishna Menon⁴⁶, Sardar Swaran Singh⁴⁷ și Nicolae Cioroiu, ambasadorul R.P.R.

Primirea s-a făcut conform uzanțelor diplomatice. Atmosfera era însoțită de arborarea steagurilor celor două țări, iar 3 tinere indiene au prins tovarășului Stoica tradiționala ghirlandă de flori, fanfara intonând imnurile de stat ale R.P.R.

⁴² *Scânteia Tineretului*, XXXV, nr. 2745, 7 martie 1958, p. 1.

⁴³ *Scînteia*, XXVII, nr. 4158, 8 martie 1958, p. 7.

⁴⁴ AMAER, fond *India postbelică*, dos. 98/1958, f. 17.

⁴⁵ *Loc.cit.*, f. 18-19.

⁴⁶ Vengalil Krishna Kurup Krishna Menon (1896-1974) a fost un politician indian, diplomat și naționalist. El a fost descris de unii ca fiind al doilea cel mai puternic om din India, după întâiul prim-ministru al Indiei, Jawaharlal Nehru.

⁴⁷ Sardar Swaran Singh (1907-1994) a fost un politician indian, ministru al cabinetului sindical din India.

și Republicii India.

Pe tribuna amenajată în aeroport au urcat cei trei oaspeți și Nehru, care au susținut un discurs menit să arate simpatia țărilor, una față de alta. Jawaharlal Nehru a afirmat: „După vizita dvs., noi ne vom cunoaște mai bine și vom putea colabora și mai bine pentru apărarea țării”, iar Chivu Stoica a susținut că: „Deși despărțite de mii de kilometri, popoarele noastre sînt unite prin adînci legături de prietenie, prin stimă reciprocă”⁴⁸. După acest moment, vizitatorii au fost însoțiți spre Rashtrapati Bhavan⁴⁹, reședința unde și-au petrecut următoarele zile.

În discuțiile dintre delegații României și reprezentanții Indiei s-a pus accent pe viziunea comună și pe relațiile diplomatice ale celor două țări: „Popoarele s-au apropiat prin sentimente și trainică prietenie”⁵⁰, declarând că România admiră lupta pe care a dus-o India pentru eliberare, pentru lupta dusă pentru a ieși de sub „amarul asupririi străine”. Cu această ocazie, s-a scos în evidență asemănarea dintre țări: lichidarea moștenirii trecutului, făurirea unei industrii proprii, dorința de a ridica nivelul de trai și de cultură a poporului. Oamenii muncii din R.P.R. priveau „cu satisfacție” îndeplinirea primului plan cincinal al Indiei (aprilie 1951-martie 1956) și proiectarea celui de-al doilea plan, aflat în curs de aplicare. Rezultatele planului cincinal, uzina de locomotive de la Cittaranjan, uzina de vagoane de cale ferată de la Peramour, fabrica de îngrășăminte minerale de la Sindri⁵¹, au fost considerate „mărturii ale hărniciei poporului indian”.

Menționarea planului cincinal adoptat de Nehru și compararea acestuia cu hotărârile luate în România comunistă au avut scopul de a atrage atenția asupra beneficiilor pe care le-ar fi obținut România odată cu intrarea în acest regim politic. S-a discutat despre relația politică, economică și culturală pe care cele două țări au creat-o. Pe plan extern, ambele țări s-au declarat interesate de menținerea păcii în lume. Și-au întemeiat relații cu alte țări pe cele cinci principii „pancea șila”: respectarea reciprocă a integrității teritoriale și suveranității naționale, neagresiunea, neamestecul reciproc în treburile interne, egalitate și avantaj reciproc, coexistență pașnică. S-a amintit contribuția Indiei la stingerea focarelor de război din Coreea, Indochina, Egipt, aportul la întărirea spiritului Bandungului, acțiuni care au contribuit la creșterea continuă a prestigiului internațional al Indiei, a rolului ei, ca o mare putere pe arena internațională.

Pe plan economic, India importa produse petrolifere (prima instalație de foraj a fost livrată Indiei în 1957), ciment, locomotive de mină, tractoare și mașini agricole. România cumpăra fire de bumbac, iută, uleiuri vegetale, piper. Aceste exemple sunt susținute și de existența în arhiva MAE a documentelor ca-

⁴⁸ *Scînteia*, XXVII, nr. 4158, 8 martie 1958, p. 1.

⁴⁹ Reședința oficială a președintelui Indiei la capătul vestic al orașului Rajpath din New Delhi, India.

⁵⁰ *Scînteia*, XXVII, nr. 4158, 8 martie 1958, p. 6.

⁵¹ Fabrici ridicate după obținerea independenței de către India.

re certifică relația economică dintre cele două țări⁵².

În dialog s-au menționat și câteva elemente ale relațiilor culturale, susținute de documentele MAE⁵³. În aprilie 1957 s-a semnat acordul cultural româno-indian⁵⁴. În România s-a organizat festivalul filmului indian, o expoziție de artă plastică indiană, iar în India s-au desfășurat spectacolele ansamblului CCS.

După spusele lui Stoica, ridicarea la rang de ambasade înseamnă „expresie a relației deosebit de prietenești statornicite [...] dorința popoarelor de a se cunoaște cel mai bine. Vizita va însemna un pas important pentru adâncirea relației de prietenie și colaborare dintre România și India”⁵⁵.

Vizitatorii au sărbătorit Holi, o sărbătoare indiană. Nehru le-a strâns mâna. Zeci de ziariști și fotoreporteri s-au adunat în jurul oaspeților, iar un copil i-a oferit lui Stoica un buchet de flori, un obicei indian.

S-a făcut, de asemenea, o comparație între Delhi înainte de independență: cu cocioabe insalubre (imagine a destinului inuman, hărăzit în trecut popoarelor Indiei, a mizeriei din timpul colonialismului) și noul Delhi, cu spații verzi, bulevarde largi, denotând dezvoltarea Indiei în urma obținerii independenței.

În următoarele zile, Chivu Stoica și Emil Bodnăraș au vizitat orașul Rajgarh unde se află cenotaful lui Gandhi. Au depus o coroană de flori, inscripționată cu următoarele cuvinte: „Lui Mahatma Gandhi, mare luptător pentru cauza eliberării Indiei. Din partea primului ministru al Republicii Populare Române, Chivu Stoica”. Vizita a fost completată cu o mică discuție avută cu vicepreședintele Radhakrishnan și președintele Rajendra Prasad. Radhakrishnan și-a amintit de vizita în România, afirmând că a învățat să prețuiască și să admire poporul român și munca lui pașnică⁵⁶. În conversație au pus accent pe situația precară din India și importanța colaborării.

Chivu Stoica, Emil Bodnăraș și J.N. Khosla au vizitat Laboratorul Național de Fizică, Institutul de Cercetare Agricolă și biblioteca institutului (una dintre cele mai mari din Orient)⁵⁷.

⁵² Livrare și montare a unei instalații de foraj de către tehnicieni români în India, exploatarea sării în România (AMAER, fond *India postbelică*, dos. 64/1956, f. 45); exportul de fontă din R.P.R. către India pentru construirea sistemului de căi ferate din India, importul de mașini de către membrii aparatului administrativ al oficiilor diplomatice acreditate în India (AMAER, fond *India postbelică*, dos. 87/1956, f. 48).

⁵³ Desfășurarea expoziției de artă populară românească la Calcutta (AMAER, fond *India postbelică*, dos. 98/1958, f. 57); organizarea expoziției de artă populară românească în India de către All India Fine Arts & Crafts Society (AMAER, fond *India postbelică*, dos. 89/1957, f. 20); vizita unui ansamblu cultural indian în RPR (AMAER, fond *India postbelică*, dos. 88/1956, f. 23).

⁵⁴ *Scînteia*, XXVII, nr. 4158, 8 martie 1958, p. 6.

⁵⁵ *Ibidem*.

⁵⁶ Prima vizită a unui înalt oficial indian (vicepreședintele Sarvepalli Radhakrishnan) în România a fost în iunie 1956 (AMAER, fond *India postbelică*, dos. 522/1956, f. 2).

⁵⁷ Biblioteca IARI este una dintre cele mai mari și mai bune biblioteci agrobiologice din Asia de Sud-Est, care găzduiește un total de aproximativ 335 de mii de publicații, inclusiv cărți /

Seara, Jawaharlal Nehru a oferit un banchet în cinstea lui Chivu Stoica, cu recital de muzică și dansuri populare indiene⁵⁸.

Oaspeții s-au îndreptat apoi spre Fortul Roșu din Delhi pentru a lua parte la mitingul cetățenesc organizat în cinstea primului ministru, de către primarul Lal Kila. Pe Fort flutura drapelul pus de Nehru în ziua proclamării Republicii: „Mii de oameni aplaudă și ovaționează pe primul ministru român. Sute de steaguri a celor 2 țări creează un acoperiș multicolor”.

Președintele consiliului municipal al orașului, Aggarval, a subliniat că, deși istoria celor două țări se deosebește, au găsit un punct comun în dragostea pentru libertate: „dragostea de pace a celor două popoare ale noastre în această lume frământată deschide căi largi pentru colaborare și o cât mai bună înțelegere”. I-a oferit lui Chivu o lampă de fildes și un steag de mătase pe care era scrisă în litere de aur urarea de bun venit adresată oaspeților români de către locuitorii din Delhi.

Chivu a preluat cuvântul, în care a amintit că „între RPR și India se lărgesc continuu relațiile prietenești și de colaborare multilaterală [...] există mari posibilități reciproce de colaborare economică între țările noastre [...]. De mare însemnătate este cunoașterea culturii țărilor noastre. În România se bucură de o înaltă apreciere bogata istorie milenară a Indiei. În România este recunoscută politica de pace a Republicii India, precum și contribuția eminentului om politic Nehru la lupta pentru traducerea pe scară mondială a principiilor coerenței pașnice între state. R.P.R. promovează cu consecvență o politică de pace, de colaborare cu toate statele indiferent de sistemul economic și social”⁵⁹.

Chivu Stoica a adus în discuție rolul Uniunii Sovietice pe scena internațională: „Uniunea Sovietică cu uriașa ei forță materială și morală, R.P.C., Republica India, ca mari puteri ale lumii, precum și celelalte state iubitoare de pace, socialiste și nesocialiste, exercită o influență determinantă asupra desfășurării situației internaționale în direcția menținerii și consolidării păcii”⁶⁰.

La gara din New Delhi, Chivu a fost condus de Jawaharlal Nehru și Krishna Menon. De acolo s-au îndreptat spre satul Ajrona, aproape de Delhi. Din nou, a fost primiți într-un mod tradițional, cu flori, aplauze, iar un țăran a ridicat în brațe un copil care a așezat la gâtul oaspetelui din România tradiționala ghirlandă de flori. Satul făcea parte din programul de dezvoltare gospodărească (organizarea a 55 de centre experimentale menite să contribuie la ameliorarea

monografii, rapoarte de reviste, buletine, teze postuniversitare și alte materiale de referință etc.
Sursa: https://www.iari.res.in/index.php?option=com_content&view=article&id=96&Itemid=129, accesat în 28/02/2022.

⁵⁸ *Scînteia*, XXVII, nr. 4158, din 8 martie 1958, p. 6.

⁵⁹ *Ibidem*.

⁶⁰ *Ibidem*.

agriculturii și vieții sociale), fiecare centru cuprindea aproximativ 300 sate. La Ajronda se vedeau „rezultatele”: cele 230 familii din sat s-au unit într-o cooperativă. Delegația a vizitat ferma-model, instalația de irigare, căminul cultural, centrul sanitar, iar Stoica a inaugurat o nouă sală. Președintele Consiliului Țărănesc a subliniat că „delegația s-a putut convinge de inteligența, dragostea de viață și vigoarea oamenilor muncii din satele și orașele indiene”⁶¹. Chivu Stoica a anunțat că sătenii vor primi din România un tractor și cinci garnituri de mașini agricole⁶², primind de la locuitori obiecte de artă populară.

Duminică seara, prim-ministrul român a oferit un banchet în cinstea lui Nehru în saloanele hotelului Ashoka, la care au participat Jawaharlal Nehru, Indira Gandhi și alți membrii ai guvernului indian⁶³.

Luni, 10 martie, conduși de Cian Singh Rarewala⁶⁴, ministrul Irigațiilor și Energiei din statul Punjab și de Khangar, directorul general al proiectului, au vizitat complexul energetic Bhakra Nangal, iar seara au plecat la Agra⁶⁵, unde au vizitat Centrul Cultural Agra, Taj Mahal și Fortul Agra.

În Mumbai, la Palatul Raj Bhavan, aceștia au vizionat un film artistic indian închinat reginei „Lacashmi Bai”, care și-a dat viața luptând împotriva coloniștilor englezi în răscoala „cipailor”⁶⁶.

În data de 12 martie⁶⁷, în parcul Kamala Nehru, fluturau drapelele celor două țări. A rostit un discurs primarul orașului Mumbai, M.V. Donde, care a evocat gloria marelui oraș și i-a salutat pe miniștri. Donde a menționat câteva momente istorice ale României și a subliniat că energiile poporului român se deșteaptă la o viață nouă: „Este o coincidență fericită că România a devenit republică populară în aceeași perioadă în care India a devenit independentă”.

S-a adresat apoi lui Chivu Stoica: „ca unul dintre principalii făurători ai României Populare, dvs. ați câștigat stima și dragostea poporului indian și a tuturor popoarelor iubitoare de pace din lumea întreagă. Vă salutăm astăzi ca reprezentanți al bunei noastre prietene, Republica Populară Română”. Poporul român era, considera el, atașat cauzei păcii, se pronunța pentru încetarea experimentelor cu arme nucleare și termonucleare, de asemenea, aprecia promovarea principiilor „pancea sila”. Aceste principii constituiau temelia politicii externe a R.P.R. și a altor state socialiste.

⁶¹ *Scînteia*, XXVII, nr. 4160, 11 martie 1958, p. 4.

⁶² AMAER, fond *India postbelică*, dos. 99/1958, f. 27-28.

⁶³ *Scînteia*, XXVII, nr. 4160, 11 martie 1958, p. 4.

⁶⁴ A fost un politician indian și primul ministru șef (de fapt desemnat ca prim-ministru) al fostului stat indian Patiala și al Uniunii Statelor din Punjabul de Est.

⁶⁵ *Scînteia*, XXVII, nr. 4160, 11 martie 1958, p. 6.

⁶⁶ *Jhansi Ki Rani* este un film dramă istoric indian în limba hindi din 1953, produs și regizat de Sohrab Modi.

⁶⁷ *Scînteia*, XXVII, nr. 4163, 14 martie 1958, p. 4.

Împreună au vizitat Colonia Laptelui de la Aarey, care se afla la 6 Km nord de Mumbai, creată de Departamentul Agriculturii pentru aprovizionarea cu lapte și produse lactate și care deținea 26 ferme pentru creșterea animalelor.

Relația dintre România și India îmbracă forme tot mai concrete pe baza avantajului reciproc. Scopul vizitei era aceea de a face „să se întărească și să se dezvolte colaborarea dintre cele două state”. Joi seara, Chavan, a oferit o recepție la Raj Bhavan, iar vineri au plecat cu avionul la Puna, urmând să ajungă la Bangalore⁶⁸.

În cinstea oaspeților, curțile interioare și diferite sectoare ale Expoziției au fost împodobite cu steaguri și flori. Deasupra intrării a fluturat steagul românesc. Au fost întâmpinați de președintele Silam și de președintele executiv al Comitetului executiv de organizare a expoziției Ratan Lal. Au vizitat sectoarele expoziției, cum ar fi producția agricolă forestieră, irigație, energetică, siderurgie, transporturi. Apoi s-au oprit la marele magazin universal „Khadi Emperium” din Mumbai⁶⁹.

Sâmbătă, 15 martie⁷⁰, delegația a vizitat uzina de construit mașini-unelte și fabrica de telefoane, alături de Ministrul Muncii al statului Mysore.

Luni, 17 martie, în parcul stadionului municipal din Madras, a avut loc o întâlnire a invitaților cu locuitorii din Madras. Primarul orașului, Tara Cherian⁷¹, le-a urat bun venit, declarând: „România produce grâne, petrol și minerale, bogății care, așa după cum a dovedit-o istoria, au fost adeseori ținta anumitor ochi lacomi. Feudalismul și exploatarea au luat sfârșit, iar Republica Populară Română este astăzi ferm consolidată”. România s-a oferit să le acorde un ajutor pentru deschiderea unei rafinării de petrol, acțiune apreciată de indieni⁷². Seara, guvernatorul statului Madras, Bishnuram Methi⁷³, a oferit un banchet în onoarea lui Chivu Stoica⁷⁴.

De la Madras au plecat la Calcutta, unde au ajuns în 19 martie. Orașul deținea întreaga industrie de iută din India, cu numeroase întreprinderi industriale (turnătorii, fabrica de hârtie, lapte). Au primit de la primarul Trigena Sev⁷⁵ obiecte de artă din lemn sculptat⁷⁶.

⁶⁸ *Ibidem*.

⁶⁹ *Scînteia*, XXVII, nr. 4165, 16 martie 1958, p. 2.

⁷⁰ *Scînteia*, XXVII, nr. 4170, 16 martie 1958, p. 4.

⁷¹ Tara Cherian (mai 1913-7 noiembrie 2000) a fost un activist social și politician indian. Ea a fost prima femeie primar al orașului Madras. Guvernul Indiei i-a acordat onoarea civilă a Padma Bhushan în 1967.

⁷² *Scînteia*, XXVII, nr. 4170, 22 martie 1958, p. 4.

⁷³ Bishnuram Medhi (1888-1981) a fost un politician indian și luptător pentru libertate, ministru-șef al Assam din 1950 până în 1957 și guvernator al statului Madras din ianuarie 1958 până în mai 1964.

⁷⁴ *Scînteia*, XXVII, nr. 4170, 22 martie 1958, p. 5.

⁷⁵ <https://www.kmcgov.in/KMCPortal/jsp/MayorsKolkata.jsp>, accesat în 12/02/2021.

La reședința guvernatorului statului Bengalului de Vest a avut loc o conferință de presă, în care Chivu Stoica a făcut un rezumat al vizitei în India: „Vizita noastră de prietenie în India”⁷⁷, în care a arătat că „manifestațiile cu care au fost vizitatorii primiți au arătat dorința de a dezvolta relația” dintre cele două state⁷⁸.

Declarația comună

În urma vizitei întreprinse de Chivu Stoica, Emil Bodnăraș și Avram Bunaciu a rezultat o declarație comună, act care a consemnat legăturile dintre India și R.P.R.

Primul proiect al declarației a fost prezentat de directorul Ministerului de Externe din India, S. Sen⁷⁹, dar, până la urmă, de redactarea *Declarației Comune* s-a ocupat Avram Bunaciu și a fost doar semnată de Chivu Stoica. Evenimentul politic de o deosebită însemnătate a avut loc într-un cadru solemn, la reședința primului ministru indian⁸⁰. Declarația a fost publicată pe prima pagină a *Scînteii*, în numărul din 11 martie 1958.

Declarația conținea punctele de vedere ale ambelor țări cu privire la relația existentă între ele, scopul și rezultatul vizitei: „motivul vizitei lor: „discuții simple și prietenești [...] salută colaborarea crescândă între cele 2 țări. Nehru a apreciat sprijinul dat de R.P.R. pentru dezvoltarea în domeniul industriei, petrolului din India. Stoica a exprimat în numele guvernului român mulțumirea pentru primirea călduroasă. L-a invitat pe Nehru în România⁸¹”. A menționat problemele internaționale actuale: „prim-miniștrii au fost de acord că actuala situație mondială este plină de primejdii [...] încetarea experiențelor cu arma nucleară și termonucleară esențială pentru prevenirea unor primejdii viitoare [...] își exprimă simpatia față de popoarele care luptă împotriva colonialismului [...] reafirmă hotărârea de a conduce și pe viitor eforturile lor pentru ca R.P. Chineză să își ocupe locul ce i se cuvine în ONU [...] salută retragerea voluntarilor chinezi din Coreea de Nord”. A propus o întâlnire la nivel mondial: „prim miniștrii salută propunerea cu privire la o întâlnire internațională la nivel înalt”, „orice progres spre calea dezarmării și micșorării încordării internaționale va ajuta la îndeplinirea unor alți pași și a unor noi progrese în domeniul dezarmării”⁸².

Declarația a avut un puternic ecou, trusturile petrolifere occidentale au realizat că odată cu semnarea declarației comune româno-indiene, relațiile economice dintre cele două țări vor crește, ceea ce înseamnă că vor pierde teren

⁷⁶ *Scînteia*, XXVII, nr. 4170, 22 martie 1958, p. 6.

⁷⁷ *Ibidem*.

⁷⁸ *Scînteia*, XXVII, nr. 4170, 22 martie 1958, p. 5.

⁷⁹ AMAER, fond *India postbelică*, dos. 99/1958, f. 19.

⁸⁰ *Scînteia*, XXVII, nr. 4160, 11 martie 1958, p. 1.

⁸¹ AMAER, fond *India postbelică*, dos. 99/1958, f. 127.

⁸² *Scînteia*, XXVII, nr. 4160, 11 martie 1958, p. 1.

în India⁸³.

Ecou în presă

Presă a acordat o atenție deosebită vizitei delegației R.P.R. în India, având ca obiectiv principal popularizarea acesteia⁸⁴. După spusele unui gazetar indian: „Primul ministru al României a sosit la Delhi odată cu primăvara”. Ziarele indiene au publicat fotografia tovarășului Chivu Stoica, detalii legate de sosire, dar și urarea de bun venit a doamnei Kripalani, deputată și președinta Asociației de prietenie indo-română. Gazetarii români au fost la un dineu organizat de dl Chari, șeful biroului de informații al guvernului indian. Ziariștii indieni doreau să afle mai multe despre România. Dl Chari a subliniat că această vizită este o dovadă a politicii de coexistență și înțelegere internațională pe care o promovează guvernul celor două țări. De asemenea, ziarele au oferit detalii despre cuvântările de salut rostite, despre conversațiile dintre Stoica și Nehru. *Hindustan Times* a publicat pe prima pagină, pe cinci coloane, un articol intitulat „Convorbirile premierului român cu Nehru. Trecerea în revistă a situației internaționale. Calda primire de la aeroportul Palam”, în care a subliniat importanța întrevederii dintre Nehru și Stoica, pentru lărgirea colaborării.

Vizita a stat în centrul presei indiene⁸⁵, indiferent de limba sau dialectul vorbit, sub titlurile: „Sosirea premierului român, conversația cu Nehru despre problemele internaționale”, „România va ajuta la contribuirea industriei de petrol a Indiei”, „Premierul român elogiază eforturile de pace ale Indiei”, „Activitatea culturală în România”, „Arta populară în România”.

După încheierea vizitei, ziarele indiene au continuat să publice informații legate de comunicatul comun româno-indian. Ziarul *Hindustan Times*, a pus accentul pe importanța sprijinului pe care R.P.R. îl acordă Indiei în dezvoltarea economică și a adăugat „o diplomație liniștită poate face multe acum pentru reducerea tensiunii internaționale”. Ziarul *Amrita Bazar Patrika* a preluat pasajele din declarațiile care se referă la necesitatea unei întâlniri la nivel înalt și a subliniat că Nehru a acceptat invitația de a vizita R.P.R.⁸⁶

Nu doar presa indiană a publicat știri despre declarație⁸⁷. *Pravda* (Moscova) a publicat conținutul declarației comune, *Večernjaja Moskva* a publicat textul declarației cu titlul „Chivu Stoica și Jawaharlal Nehru salută propunerile cu privire la convocarea consfățuirii la nivelul cel mai înalt, în interesul păcii generale”. *Dagunbao* (Pekin) scria că semnarea declarației indică pacea între cele două țări și că există puncte de vedere comune referitoare la

⁸³ AMAER, fond *India postbelică*, dos. 98/1958, f. 7.

⁸⁴ *Loc. cit.*, f. 91.

⁸⁵ *Scînteia*, XXVII, nr. 4171, 23 martie 1958, p. 2.

⁸⁶ *Scînteia*, XXVII, nr. 4163, 14 martie 1958, p. 4.

⁸⁷ AMAER, fond *India postbelică*, dos. 99/1958, f. 76.

unele probleme internaționale. La Praga, *Prace* reproducea știrea dată în 9 martie de către Agenția Ceteka din Delhi, referitoare la semnarea declarației, iar *Rude Pravo* vorbea despre faptul că declarația abordează probleme internaționale și că se dorește încetarea experimentelor cu arme atomice. Ziarele poloneze au publicat și ele informații despre declarație (*Tribuna Ludu*, *Kurier Polski*). La fel și *Népszabadság*, *Esti Hírlap*, *Népszava*, *Magyar Nemzet* (Budapesta), *Agenția ADN*, *Berliner Zeitung Am Abend* (Berlin), iar la Washington s-a publicat în *Agențiile Associated Press* și *Agenția International News Service*.

Reacții în străinătate

Cercurile politice americane au văzut vizita ca pe o ofensivă a blocului comunist, care nu ar trebui să existe, iar vestea că România va deschide în India o rafinărie nu a fost bine primită de către trusturile petrolifere americane și engleze. Prin urmare, americanii au încercat să atragă poporul indian prin vizite oficiale, acordarea de împrumuturi micilor producători, un mic „plan Marshall” pentru India sau burse studentești.

De asemenea, ambasadorul italian l-a sunat pe omologul său român, pentru a afla detalii legate de stadiul discuțiilor legate de relațiile economice. Trebuie menționat faptul că și italienii au propus indienilor deschiderea unei rafinării, plan care nu s-a realizat⁸⁸. Bulgaria și Ungaria s-au arătat și ele interesate de istoricul invitației⁸⁹, fiind la curent cu tot ce se întâmpla în acel moment pe teritoriul indian. O parte din blocul comunist (sovieticii, chinezii și vietnamezii) au ajutat la informarea delegației și la stabilirea itinerariilor ulterioare ale acesteia⁹⁰.

Ambasadorul iugoslav s-a arătat încântat de această vizită: „vizita delegației române a constituit un succes frumos. Atât declarația comună cât mai ales problemele schimburilor economice constituie un succes nu numai pentru R.P.R. ci și pentru toate țările noastre [...] s-a deosebit de celelalte vizite care au avut loc în ultima vreme. Faptul că delegația română a oferit o rafinărie, că s-a discutat vânzarea de produse petrolifere și că se colaborează la forare la Javalamukti, toate acestea, presa indiană le-a legat de campania de reducere a prețului petrolului în India și constituie un fapt pozitiv al vizitei”⁹¹.

Concluzii

Vizita din martie 1958 nu a fost singura întâlnire a oficialilor celor două țări. La buna desfășurare a vizitelor diplomatice au contribuit relațiile anterioare stabilite, dar și raportul Indiei cu țările din blocul comunist. Deși membru fondator al Mișcării de Nealinieri, Nehru a creat și păstrat o relație potrivită cu țările

⁸⁸ *Loc. cit.*, f. 15.

⁸⁹ *Loc. cit.*, f. 17.

⁹⁰ *Loc. cit.*

⁹¹ *Loc. cit.*

comuniste, cum ar fi U.R.S.S. și România. Interesant este faptul că vizita s-a realizat de către o țară comunistă într-o țară nealinată, dar susținută de Moscova.

Chivu Stoica a promis că va trimite comunei Faridabad un tractor și diverse alte mașini agricole, apoi domnului H.Talyarkhan, secretarul parlamentar din Bombay, o colecție de publicații despre lucrările Marii Adunări Naționale, dar și câțiva specialiști români care să cerceteze sistemul de colonie de la ferma de lapte de la Aarey pe care au vizitat-o.

Potrivit arhivei pe care o deține Ministerul de Afaceri Externe al României, Chivu Stoica s-a ținut de cuvânt. Anul 1958 a adus Indiei o nouă rafinărie, la Gauhati, construită de R.P.R.⁹². Delegația română a oferit o donație locuitorilor satului Ajrona Faridabad constând în utilaje agricole⁹³, exact cum a promis Stoica în vizita sa în sat.

Predarea utilajelor agricole s-a desfășurat pe baza unui plan, care avea ca obiective popularizarea R.P.R. în satele indiene, crearea relațiilor economice între țări. S-au făcut vizite oficiale la Ministerul de Externe din India, la Ministerul Dezvoltării Comunale, la Consiliul satului Ajrona și la conducerea administrativă a districtului Gurgaon⁹⁴.

Pe parcursul vizitei, oamenii politici români au luat contact cu miniștri de cabinet și de stat, personalități ale municipalității, dar și cu redactorii ziarelor. Întrevederile au avut ca rezultat popularizarea țării în statele indiene, publicarea materialelor române în ziare, iar posturile de radio au preluat mesajul lui Chivu Stoica, pe care l-au transmis în limba română și engleză, pe posturile indiene⁹⁵.

În general, scopul vizitelor oficiale era unul economic. Plecarea delegației era pregătită înainte, atât de funcționari și oficiali ai țărilor care urmau să realizeze vizita cât și de cei care îi primeau, evenimentul fiind gândit în detaliu.

Delegațiile se deplasau peste hotare, pentru a pregăti terenul, în scopul analizării posibilității încheierii unor acorduri economice în diverse domenii.

List of illustrations

Fig. 1 – At the airport

Fig. 2 – Chivu Stoica, Prime Minister Jawaharlal Nehru and Khrishna Menon, on the arrival of Romanian guests in the Indian capital

Fig. 3 – At the Aarey Milk Colony

Fig. 4 – At the cenotaph of Mahatma Gandhi

Fig. 5 – At the role model farm in the village of Ajrona

Fig. 6 – The Vice President of India, Dr. Radhakrishnan, talking to Chivu Stoica, during the visit of the Romanian guest to New Delhi

⁹² *Loc. cit.*

⁹³ *Loc. cit.*, f. 27-28.

⁹⁴ *Loc. cit.*

⁹⁵ *Loc. cit.*, f. 17.

Fig. 1 – Pe aeroport, înainte de decolarea avionului
(*Scînteia Tineretului*, XXVII, nr. 2745, 7 martie 1958, p. 1)

Fig. 2 - Chivu Stoica, premierul Jawaharlal Nehru și Khrishna Menon, la sosirea oaspeților români în Capitala Indiei (*Scînteia*, XXVII, nr. 4158, 8 martie 1958, p. 9)

Fig. 3 - La Colonia de lapte de la Aarey (India: Rumanian Premier - British Pathé)
(britishpathe.com)

Fig. 4 - La cenotaful lui Mahatma Gandhi (India: Rumanian Premier - British Pathé)
(britishpathe.com)

Fig. 5 - La ferma model din satul Ajrona (*Scînteia*, XXVII, nr. 4170, 22 martie 1958, p. 4)

Fig. 6 - Vicepreședintele Indiei, dr.S.Radhakrishnan, de vorbă cu Chivu Stoica, cu ocazia vizitei pe care oaspetele român i-a făcut-o la New Delhi (*Scînteia*, XXVII, nr. 4160, 11 martie 1958, p. 2)

Abrevieri bibliografice

- Abadi 1993 – Jacob Abadi, „India's economic policy since Nehru: the failure of democratic socialism and the march toward free trade”, în *Journal of Third World Studies*, vol. 10, nr. 2, 1993, p. 12-35
- AMAER – Arhiva Ministerului de Afaceri Externe al României
- Brown 1984 – Judith M. Brown, „The Mountbatten Viceroyalty. Announcement and Reception of the 3 June Plan, 31 May-7 July 1947”, în *The English Historical Review*, 99 (392), 1984, p. 667-668
- Buzatu, Cheptea, Cîrstea, Lungu 2010 – Gheorghe Buzatu, Stela Cheptea, Marusia Cîrstea, Corneliu Lungu, *Pace și război (1940-1944)*, Jurnalul Mareșalului Ion Antonescu, Iași, 2010
- CPADCR 2006 – Comisia prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste în România, *Raport final*, București, 2006
- Knight 1994 – Wilfried Loth M. R. Knight, *The East-West Conflict in Historical Perspective: An Attempt at a Balanced View*, *Contemporary European History*, vol. 3, nr. 2, 1994
- Lăpușan 2008 – Aurelia Lăpușan, „Fenomenul manipulării”, în *Forme ale manipulării opiniei publice*, 2008, p. 130-137
- Marchall 2001 – P. J. Marshall, *The Cambridge Illustrated History of the British Empire*, Cambridge, 2001
- Misra 1995 – O. P. Misra, *Economic Thought of Gandhi and Nehru: A Comparative Analysis*, New Delhi, 1995
- Pellissery, Geall 2012 – Sony Pellissery, Sam Geall, „Five Year Plans”, în *Encyclopedia of Sustainability*, vol. 7, 2012, p. 156-160
- Petcu 2000 – Marin Petcu, *Tipologia presei românești*, Iași, 2000
- Popescu 2002 – Cristian Florin Popescu, *Dicționar explicativ de jurnalism, relații publice și publicitate*, București, 2002
- Rad 2008 – Ilie Rad, *Incurșiuni în istoria presei românești*, Cluj-Napoca, 2008
- Singh 1988 – Baldev Singh, *Jawaharlal Nehru on science and society : a collection of his writings and speeches*, New Delhi, 1988
- Som 1994 – Reba Som, „Jawaharlal Nehru and the Hindu Code: A Victory of Symbol over Substance?”, în *Modern Asian Studies*, 28 (1), 1994, p. 165-194
- Șandru 1978 – Vasile Șandru (coordonator), *Mișcarea de Nealinie*, București, 1978
- Thom 2005 – Francois Thom, *Limba de lemn*, București, 2005
- Ungur-Brehoi, 2015 – Carmen Ungur-Brehoi, *Cenzura presei și a publicațiilor în România comunistă: activitatea Direcției Tipărirea Presei Centrale din cadrul DGPT (1965-1977)*, Cluj-Napoca, 2015
- Vinod 1990 – M. J. Vinod, „Attitudes towards India: contrasting approaches of the United States and the Soviet Union”, în *India Quarterly*, vol. 46, nr. 1, 1990, p. 17-46
- Walsh 2006 – Judith E. Walsh, *A Brief History of India*, New York, 2006
- Zainea 2010 – Ion Zainea, *Istoriografia română și cenzura comunistă (1966-1977)*, Oradea, 2010